

HUN
REN

KR
TK
Közgazdaság- és Regionális
Tudományi Kutatóközpont

SZAKPOLITIKAI
ELEMZÉS

N°1

A női gazdálkodók szerepének megerősítése az Európai Unió fenntartható mezőgazdaságában

• Fertő Imre • Štefan Bojnec

2025. március

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az Európai Unió mezőgazdaságában a női gazdálkodók meghatározó szerepet töltenek be a fenntartható gazdálkodási gyakorlatok terén. Noha szaktudásuk és elkötelezettségük vitathatatlan, számos rendszerszintű akadály gátolja teljes körű részvételüket az Európai Unió Közös Agrárpolitikájának (KAP) keretében működő Agrár-környezetvédelmi és Éghajlatvédelmi Programokban (AKG).

A női gazdálkodók továbbra is azzal szembesülnek, hogy a földtulajdonszerzés, a hitelfelvétel és az erőforrásokhoz való hozzáférés terén hátrányosabb a helyzetük, mint férfi társaiké. Ezek a kihívások nem csupán az egyes gazdálkodók boldogulását nehezítik meg, hanem az európai mezőgazdaság környezettudatos átalakulását is lassítják.

A helyzet javítására kézenfekvő megoldást kínálna egy olyan átgondolt földtulajdonszerzési támogatási program bevezetése Magyarországon, amely kedvező feltételekkel és célzott pénzügyi segítséggel támogatná a női gazdálkodókat. Ez a szakpolitikai intézkedés nemcsak a meglévő egyenlőtlenségek csökkentését szolgálná, hanem hatékonyan segítené az Európai Unió környezetvédelmi törekvéseinek megvalósulását is.

HÁTTÉR

Az Európai Zöld Megállapodás célkitűzése, hogy kontinensünk 2050-re éghajlatsemlegessé váljon. E törekvésben kulcsszerep hárul a mezőgazdaságra. Ugyanakkor az agrárszektorban még mindig jelentős egyenlőtlenségek tapasztalhatók a nemek között, melyek gátolják a női gazdálkodók hatékony közreműködését olyan fenntarthatósági kezdeményezésekben, mint az Agrár-környezetvédelmi és Éghajlatvédelmi Programok (AKG). E kihívások kezelése nemcsak társadalmi igazságossági kérdés, hanem a környezetvédelmi célkitűzések sikeres megvalósításának is záloga.

FŐBB MEGÁLLAPÍTÁSOK

Általános észrevételek

- 1. Erőforrásbeli egyenlőtlenségek:** A női gazdálkodók számára nehezített a földhöz, a hitelekhez és a szakmai támogatáshoz való hozzáférés, ami akadályozza az AKG-programokban való részvételüket.
- 2. Szakpolitikai hiányosságok:** Az AKG tervezése során gyakran elsikkadnak a nemspecifikus szempontok, ami egyenlőtlen részvételi arányokhoz vezet.
- 3. Döntéshozatali alulreprezentáltság:** A mezőgazdasági döntéshozó testületekben alacsony a női gazdálkodók aránya, így a fenntarthatósági politikákra gyakorolt befolyásuk is csekély.
- 4. Adathiány:** A nemek szerinti bontású adatok hiánya megnehezíti a célzott beavatkozások tervezését és értékelését.

Magyarország: A női szerepvállalás strukturális korlátai

Hazánkban a női vezetésű gazdaságok számukban és méretükben egyaránt elmaradnak a férfiak által irányított gazdaságoktól. Fertő és Bojnec (2025) kutatásai több sarkalatos problémát tártak fel:

- 1. Hozzáférési nehézségek:** A női gazdálkodók számára különösen nehézkes a termőföldszerzés, a hitelhez jutás és a szakmai ismeretek megszerzése, ami alacsonyabb AKG-részvételt okoz.
- 2. Méretgazdaságossági hátrányok:** A kisebb birtokméret korlátozza a hatékony gazdálkodás lehetőségeit.
- 3. Berögzült rendszerszintű egyenlőtlenségek:** A jelenlegi szakpolitikai keretek nem fordítanak kellő figyelmet a nemek közötti különbségekre, így továbbra is fennmaradnak a támogatások elosztásának aránytalanságai.

Szlovénia: A befogadó agrárpolitika mintapéldája

Szlovénia követendő példát mutat azáltal, hogy célzott intézkedésekkel segíti elő a nők részvételét az AKG-programokban. Fertő és Bojnec (2024) kutatásai alapján:

1. Kiemelkedő részvételi arány: A női vezetésű gazdaságok magasabb arányban (67,2%) vesznek részt az AKG-programokban, mint a férfiak által vezetett gazdaságok (63,3%).

2. Eredményes támogatás-felhasználás: A szlovén női gazdálkodók területarányosan magasabb AKG-támogatásban részesülnek.

Összehasonlító betekintés

Magyarország és Szlovénia tapasztalatai a nemzeti kontextus jelentőségére világítanak rá a nemek közötti egyenlőség dinamikájának alakításában a mezőgazdaságban. Míg Magyarország mély, strukturális problémákkal küzd, addig Szlovénia a célzott szakpolitikák átalakító erejét példázza.

MUTATÓK	MAGYARORSZÁG	SZLOVÉNIA
AKG ELFOGADÁSI ARÁNYA	Összevethető a férfi és női vezetésű gazdaságok között, ha a strukturális hátrányokat is figyelembe vesszük	Magasabb a nők által vezetett gazdaságoknál (67,2%, a férfiak 63,3%-ával szemben)
TÁMOGATÁSI INTENZITÁS	Gyengébb általános támogatás a nőknél, de a forrásokhoz viszonyítva magas intenzitású	Magasabb hektáronkénti támogatás a nők esetében
A GAZDASÁG MÉRETE	Kisebb a nőknél; támaszkodás a családi munkaerőre	Kisebb a nőknél, de magas hatékonyság az AKG-ban való részvételnél
SZAKPOLITIKAI KIHÍVÁSOK	Strukturális egyenlőtlenségek az erőforrásokhoz való hozzáférésben	A nők alulreprezentáltsága vezetői szerepekben
SZAKPOLITIKAI SIKEREK	A nők szerepének elismerése az AKG-programokban	A nők hatékony integrációja az AKG-ben, célzott szakpolitikák révén

SZAKPOLITIKAI JAVASLATOK

1. Az erőforrásokhoz való hozzáférés javítása

Kifejezetten nők számára kidolgozott pénzügyi támogatási rendszer és kedvezményes hitelprogramok bevezetése.

2. Készségfejlesztés

Célzott képzési programok indítása a korszerű, fenntartható gazdálkodási módszerek és vállalkozói ismeretek átadására.

3. Nemek közötti egyenlőséget szem előtt tartó AKG kialakítása

További ösztönzők bevezetése a női gazdálkodók által alkalmazott környezettudatos gyakorlatok támogatására.

ÖSSZEGRZÉS

A női gazdálkodók helyzetének megerősítése mind erkölcsi, mind stratégiai szempontból elengedhetetlen az Európai Unió számára.

A nemek egyenlőségét figyelembe vevő szakpolitikai intézkedések elősegítik a női vezetők kibontakozását, ezáltal támogatva a fenntartható mezőgazdaság fejlődését és az EU környezetvédelmi céljainak megvalósulását.

SZAKIRODALOM

- Fertő, I., & Bojnec, Š. (2024). A női szerepvállalás erősítése a fenntartható mezőgazdaságban. *Scientific Reports*, 14(7110). > [Link](#)
- Fertő, I., & Bojnec, Š. (2025). Nemek közötti egyenlőség és környezettudatos vállalkozás a mezőgazdaságban. *Sustainable Development*. > [Link](#)
- Európai Bizottság (2023). *Mezőgazdasági Fenntarthatósági Információs Hálózat*. > [Link](#)
- Duflo, E. (2012). A nők szerepének erősítése és a gazdasági fejlődés. *Journal of Economic Literature*, 50(4), 1051–1079. > [Link](#)
- Pe'er, G., et al. (2019). Környezettudatosabb út az EU Közös Agrárpolitikája számára. *Science*, 365(6452), 449–451. > [Link](#)

- Cím: 1097 Budapest Tóth Kálmán u. 4.
- Postacím: 1097 Budapest Tóth Kálmán u. 4.
- Telefon: (+36-1) 224 6700
- E-mail: titkarsag@krtk.hun-ren.hu
- Web: www.krtk.hun-ren.hu